

STIEG LARSSON

Gerechtigheid

Deel 1

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

In de Amerikaanse Burgeroorlog vochten naar schatting zeshonderd vrouwen mee. Ze hadden dienst genomen verkleed als man. Daar heeft Hollywood een stuk cultuurgeschiedenis laten liggen – of is dat verhaal wellicht ideologisch te lastig? De geschiedenisboeken hebben altijd al moeite met vrouwen die de grenzen van de sekse niet respecteren, en nergens is die grens zo scherp als bij oorlogen en het hanteren van wapens.

De geschiedenis, van de klassieke oudheid tot de moderne tijd, bevat echter een groot aantal verhalen over vrouwelijke krijgers – amazonen. De bekendste voorbeelden krijgen een plekje in de geschiedenisboeken omdat ze koninginnen zijn, dat wil zeggen: vertegenwoordigsters van de heersende klasse. De politieke troonopvolging, hoe onaangenaam dat ook kan klinken, zet namelijk met zekere regelmaat een vrouw op de troon. Omdat oorlogen zich niet laten leiden door het geslacht, maar gewoon plaatsvinden – ook wanneer het land op

dat moment wordt geleid door een vrouw – is de consequentie dat de geschiedenisboeken wel een aantal oorlogskoninginnen moeten opnemen. Die om die reden dan ook dienen op te treden als een Churchill, een Stalin of een Roosevelt. Semiramis van Nineve, die het Assyrische Rijk stichtte en Boadicea, die een van de bloedigste Engelse opstanden tegen het Romeinse Rijk leidde, om er maar enkele te noemen. Van laatstgenoemde staat overigens een standbeeld bij het bruggenhoofd van de Theems, tegenover de Big Ben. Doe haar de groeten als u erlangs loopt.

Over het algemeen zijn de geschiedenisboeken echter uiterst zwijgzaam over vrouwelijke strijders in de hoedanigheid van gewone soldaten die op dezelfde voorwaarden als de mannen traiden in het gebruik van wapens, deel uitmaakten van regimenten en deelnamen aan veldslagen tegen vijandelijke legers. Toch zijn zij er altijd geweest. Er zijn maar weinig oorlogen gevoerd zonder de deelname van vrouwen.

1

VRIJDAG 8 APRIL

Dokter Anders Jonasson werd door verpleegkundige Hanna Nicander gewekt. Het was even voor halftwee 's nachts.

‘Wat is er?’ vroeg hij verward.

‘Helikopter in aantocht. Twee patiënten. Een oudere man en een jonge vrouw. De vrouw heeft schotwonden.’

‘Aha,’ zei Anders Jonasson vermoeid.

Hij voelde zich slaapdronken, hoewel hij maar een halfuurtje had zitten dutten. Hij had nachtdienst op de spoedeisende hulp van het Sahlgrenska-ziekenhuis in Göteborg. Het was een ontzettend vermoeiende avond geweest. Nadat zijn dienst om zes uur 's avonds was begonnen, had het ziekenhuis vier slachtoffers binnengekregen van een frontale botsing even buiten Lindome. Een ervan verkeerde in kritieke toestand en was kort na aankomst doodverklaard. Hij had ook een serveerster behandeld die haar been had verbrand bij een ongeluk in de keuken van een restaurant aan de Avenue, en het leven gered van een vierjarig jongetje dat het ziekenhuis was binnengebracht met

ademhalingsproblemen nadat hij het wiel van een speelgoedautootje had ingeslikt. Hij had ook nog een tienermeisje verbonden dat met haar fiets in een kuil was gereden. De gemeente had die kuil heel snugger bij de afrit van een fietspad gegraven en daar kwam nog bij dat iemand het waarschuwingsbord in de kuil had gegooid. Ze had veertien hechtingen in haar gezicht en zou twee nieuwe voortanden nodig hebben. Jonasson had ook een stukje duim van een enthousiaste klusser vastgenaaid, dat tijdens het schaven was losgeraakt.

Tegen elfen was het aantal patiënten op de eerstehulp post afgenomen. Hij had een ronde gemaakt en de toestand van de patiënten die binnen waren gebracht gecontroleerd, en had zich vervolgens teruggetrokken in een rustkamer om even te ontspannen. Hij had dienst tot zes uur 's ochtends en sliep tijdens zijn dienst maar zelden, ook al kwamen er geen acute gevallen binnen. Maar juist deze nacht was hij bijna onmiddellijk ingedommeld.

Zuster Hanna Nicander gaf hem een beker thee. Ze had nog geen verdere details over de patiënten die eraan kwamen.

Anders Jonasson keek door het raam naar buiten en zag dat het in de richting van de zee

behoorlijk bliksemde. De helikopter zou net op tijd binnen zijn. Het was hevig gaan regenen. Het noodweer was losgebarsten boven Göteborg.

Terwijl hij voor het raam stond, hoorde hij het geluid van de motor en zag hij de helikopter in de storm naar het heliplatform slingeren. Hij hield zijn adem in toen de piloot moeite leek te hebben de machine onder controle te houden. Toen verdween hij uit het zicht en hoorde hij hoe het toerental afnam. Hij nam een slok thee en zette de beker neer.

Anders Jonasson ving de brancards bij de ingang van de eerste hulp op. Zijn collega Katarina Holm nam de eerste patiënt die naar binnen werd gereden voor haar rekening – een oudere man met een behoorlijke wond in zijn gezicht. Dokter Jonasson was dus de aangewezen persoon om de andere patiënt te behandelen, de vrouw met de schotwonden. Hij deed een snel onderzoek en constateerde dat het zo te zien een tienermeisje betrof. Zwaar vervuild en bloederig, en met ernstig letsel. Hij tilde de deken op die het medische team om haar heen had geslagen en merkte op dat iemand de schotwonden op haar heup en schouder met

brede zilvertape had dichtgeplakt, wat hij een zeer slim initiatief vond. De tape hield bacteriën buiten en het bloed binnen. Eén kogel had haar aan de buitenkant van haar heup geraakt en was dwars door het spierweefsel gegaan. Daarna tilde hij haar schouder op en lokaliseerde de inschotopening op haar rug. Er was geen tweede schotspoor, wat betekende dat de kogel nog ergens in haar schouder zat. Hij hoopte dat de kogel de long niet had gepenetreerd, maar omdat hij geen bloed in de mond van het meisje kon ontdekken, trok hij de conclusie dat dat vermoedelijk niet het geval was.

‘Röntgen,’ zei hij tegen de assisterende verpleegkundige. Meer hoefde hij niet te zeggen.

Ten slotte knipte hij het verband weg dat het ambulancepersoneel rond haar schedel had gewikkeld. Hij werd ijskoud toen hij met zijn vingers de inschotopening voelde en inzag dat het meisje in haar hoofd was geschoten. Ook hier was de kogel nog aanwezig.

Anders Jonasson bleef even naar het meisje staan kijken. Hij voelde zich plotseling moedeloos. Hij omschreef zijn taak vaak als ‘grenswachter’. Er kwamen dagelijks mensen in uiteenlopende toestanden naar zijn werkplek met maar één doel: hulp krijgen. Of het nu ging om

vierenzeventigjarige dames die met een hartstilstand in het winkelcentrum Nordstan in elkaar waren gezakt, of om veertienjarige jongens met een gepenetreerde linkerlong doordat er een schroevendraaier in was beland, of om zestienjarige meisjes die ecstasypillen hadden geslikt, achttien uur hadden gedanst en daarna met een blauw gezicht in elkaar waren gestort. Er waren slachtoffers van bedrijfsongevallen en mishandelingen. Er waren kleine kinderen die op de Vasaplats waren aangevallen door vechthonden en handige mannen die met hun Black & Decker alleen maar wat planken zouden doorzagen en vervolgens in het mergbeen van hun pols waren doorgedrongen.

Anders Jonasson was de grenswachter tussen de patiënt en het uitvaartcentrum. Hij moest beslissen over de te nemen maatregelen. Als hij de verkeerde beslissing nam, zou de patiënt komen te overlijden of wellicht als kasplantje wakker worden. Hij nam meestal de juiste beslissing, wat kwam doordat het merendeel van de gewonden een specifiek probleem had. Een messteek in een long of een kneuzing na een auto-ongeval was te overzien en te behandelen. De patiënt overleefde het afhankelijk van de ernst van het letsel, afhankelijk van de des-

kundigheid van de behandelend arts.

Er waren twee soorten letsel waar Anders Jonasson een hekel aan had. De ene soort waren ernstige brandwonden die, ongeacht de maatregelen die hij nam, zouden leiden tot een levenslange lijdensweg. De tweede waren verwondingen aan het hoofd.

Het meisje voor hem kon leven met een kogel in haar heup en met een kogel in haar schouder. Maar een kogel ergens in haar hersenen was een probleem van een heel andere orde. Hij hoorde opeens zuster Hanna iets zeggen.

‘Pardon?’

‘Dat is die vrouw.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Lisbeth Salander. Dat meisje naar wie ze al wekenlang op zoek zijn voor die drievoudige moord in Stockholm.’

Anders Jonasson keek naar het gezicht van de patiënte. Zuster Hanna had helemaal gelijk. De pasfoto van Lisbeth Salander had sinds Pasen op alle voorpagina’s gestaan. En nu was de moordenaar zelf neergeschoten, wat in zekere zin gerechtigheid was.

Maar dat was zijn zaak niet. Zijn taak was het leven te redden van zijn patiënte, of ze nu

een drievoudige moordenaar of een Nobelprijswinnaar was. Of voor zijn part allebei.

Vervolgens brak de gebruikelijke chaos uit die een afdeling Spoedeisende Hulp kenmerkt. Het dienstdoende personeel ging geroutineerd te werk. Lisbeth Salanders resterende kleren werden opengeknipt. Een verpleegkundige rapporteerde haar bloeddruk, 100/70, terwijl hij zelf de stethoscoop op de borst van de patiënte zette en naar haar hartslag luisterde, die betrekkelijk regelmatig was. Haar ademhaling was minder regelmatig.

Dokter Jonasson aarzelde niet om Lisbeth Salanders toestand onmiddellijk als kritiek te classificeren. De wonden in haar schouder en heup konden wachten, met een paar kompressen of zelfs met de stukjes tape die een heldere geest had vastgezet. Het belangrijkste was haar hoofd. Dokter Jonasson gaf opdracht voor een CT-scan met de computertomograaf van het ziekenhuis, een recente investering van het belastinggeld.

Anders Jonasson had blond haar en blauwe ogen. Oorspronkelijk kwam hij uit Umeå. Hij werkte al twintig jaar bij het Sahlgrenska en bij het Oosterziekenhuis; afwisselend als on-